

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан агробіологічного факультету
Віталій КОВАЛЕНКО

« ____ » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії
та міжнародної комунікації,
протокол № 13 від 16 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

Валентина КУЛЬТЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Агрономія»
Віталій КОВАЛЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА»**

Галузь знань – 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність – 201 «Агрономія»

Освітня програма – «Агрономія»

Агробіологічний факультет

Розробники: доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

канд. пед. наук, доцент Олена БАЛАЛАЄВА

асистент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Максим ТАРАН

Опис навчальної дисципліни «Латинська мова»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	201 Агроніомія	
Освітня програма	Агроніомія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	I	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота	105 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	1 год.	-

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з основами латинської мови, допомогти набути практичних умінь і навичок використання фахової латинськомовної термінології у майбутній професійній та науковій діяльності.

Завдання: Основне завдання полягає у формуванні професійно-термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти, сфокусованої на вивченні латинської біологічної терміносистеми в таких її субтерміносистемах: ботанічна, фітопатологічна, зоологічна, що відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття міжнародної наукової термінології. Латинська мова є необхідною для підготовки майбутніх агрономів, адже є базисом терміносистем у ботаніці, генетиці, ентомології, фітопатології та інших біологічних дисциплінах.

Закладаючи основи для подальшого самостійного оволодіння здобувачами професійної термінології, курс виконує водночас і важливі загальноосвітні та виховні завдання: розширення лінгвістичного світогляду здобувачів вищої освіти, підвищення рівня їх мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Виховне та загальноосвітнє значення також має знайомство здобувачів вищої освіти з історією виникнення латинської мови, її значенням у розвитку європейської культури та науки, вивчення афоризмів, крилатих висловів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- правила нормативного читання букв та буквосполучень латинської мови, володіти навичками читання слів та словосполучень згідно з правилом наголосу в словах,
- граматичні правила, що лежать в основі будови латинських термінів;
- 150 латинських ботанічних термінів – назв польових, овочевих, плодкових культур;
- 100 латинських сентенцій;
- основи латинського словотвору.

вміти:

- читати з правильною вимовою та наголосом латинські ботанічні, фітопатологічні, зоологічні терміни та номенклатурні найменування, що складаються з кількох слів;
- орфографічно правильно записати будь-який ботанічний термін;
- визначити структуру та розкрити значення уніомінального, біномінального та тріномінального терміна, за допомогою словника перекласти латинською мовою атрибутивні сполучення, дотримуючись правил узгодження означення з означуваним словом;
- аналізувати (синтаксично та морфологічно) терміни (уніомінальні, біномінальні, тріномінальні);
- відмінювати іменники та прикметники у формах Nom. et Gen. Sing. et Plur.;
- аналізувати терміни, вказуючи їх складові частини (префікси, корені, суфікси) та значення цих частин, визначати таким чином зміст (значення) всього терміна.

бути поінформованим про походження та історію розвитку латинської мови, її роль у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та відповідністю зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

Програмні результати:

ПР 5. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни
для повного терміну денної форми здобуття вищої освіти**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денної форми здобуття вищої освіти							заочної форми здобуття вищої освіти						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Фонетика. Морфологія.														
Тема 1. Вступ. Фонетична система латинської мови.	1-2	15		2			13							
Тема 2. Частини мови. Іменник. Іменники I-II, IV-V відмін у ботанічній термінології	3-4	15		2			13							
Тема 3. Іменник III відміни у ботанічній термінології.	5-6	15		2			13							
Тема 4. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Gaudeamus.	7-8	15		2			13							
		60		8			52							
Змістовий модуль 1. Біологічна таксономія.														
Тема 5. Біологічна таксономія. Біномінальні назви.	9-10	15		2			13							
Тема 6. Біологічна таксономія: тринімінальні та складені назви рослин і тварин.	11-12	15		2			13							
Тема 7. Біологічна таксономія: Унімінальні назви рослин і тварин.	13-14	15		2			13							
Тема 8. Основи латинського словотворення. Фразеологічний мінімум	15	15		1			14							
Разом за I модуль		60		7			53							
Усього годин		120		15			105							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Фонетична система латинської мови.	2
2.	Частини мови. Іменник. Іменники I-II, IV-V відмін у ботанічній термінології	2
3.	Іменник III відміни у ботанічній термінології.	2
4.	Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками. Gaudeamus.	2
5.	Біологічна таксономія. Біномінальні назви.	2
6.	Біологічна таксономія: тринімінальні та складені назви рослин і тварин.	2
7.	Біологічна таксономія: Унімінальні назви рослин і тварин.	2
8.	Основи латинського словотворення. Фразеологічний мінімум	1
	Разом	15

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія розвитку латинської мови та біологічної термінології. Довгі та короткі склади. Наголос. Особливості наголошення ботанічних термінів з відкритим другим складом від кінця слова.	13
2.	Лексичний мінімуми за темою «Іменник»: ЛМ 1. Латинські терміни з морфології рослин. ЛМ 2. Латинські терміни I відміни ЛМ 3. Латинські терміни II відміни ЛМ 4. Латинські терміни латинські терміни IV та V відмін.	13
3.	ЛМ 5. Латинські терміни III відміни. Рівноскладові і нерівноскладові іменники. Приголосний, голосний і мішаний типи відмінювання. Рід іменників III відміни. Назви фітоценозів і рослинних угруповань	13
4.	Лексичний мінімум за темою «Прикметник». Узгодження прикметників з іменниками. Студентський гімн Gaudeamus	13
5.	Загальні відомості про таксономічні категорії і таксони. Вид як основна таксономічна категорія біологічної систематики. Способи вираження видових епітетів (узгоджене та неузгоджене означення, прикладка)	13
6.	Латинські назви таксономічних категорій рангом нижче за вид. Способи творення латинських тринімінальних і складених назв	13
7.	Таксономічні категорії, рангом вище за вид: родина, порядок (ряд), клас, відділ, царство. Способи творення латинських унімінальних назв рослин, тварин і грибів.	13
8.	Загальні відомості про словотворення. Найпродуктивніші види складання основ у біологічній термінології. Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій	14
	Разом	105

5. Засоби діагностики результатів навчання

- модульні тести;
- тестування за поточними темами практичних занять.

6. Методи навчання:

- словесний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, робота зі словником);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання

- залік;
- модульне тестування;
- усне та письмове опитування;

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс дисципліни «Латинська мова» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=491>).
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Шинкарук В.Д., Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. *Lingua Latina agrobiologica*: підручник. Київ: НУБіП України, 2020. 528 с.
2. Гриценко С.П., Балалаєва О.Ю. *Латинська мова для студентів-агробіологів*: навч. посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2019. 384 с.
3. Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. *Латинська мова та основи біологічної термінології*: навч. посібник. Київ: Фітосоціоцентр, 2021. – 324 с.

Допоміжні

1. Шинкарук В.Д., Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. *Латинська ботанічна термінологія*: Лексика: навч. посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Pinax. Сайт для вивчення класичних мов. URL: <http://www.pinax.com.ua/>
2. Latinitium: Tools for learning Latin. URL: <https://latinitium.com/resources-for-learning-latin/tools/>
3. Latin Resources. URL: <https://www.clrconline.com/latin-resources/>